TÄHTVERE KUUKIRI

Tähtvere Elu

TASUTA MÄRTS 2019 NR. 3

Hajaasustuse programm 2019

Ajavahemikus 11.03.-13.05.2019 on endise Tähtvere valla elanikel võimalik esitada taotlus hajaasustuse programmist toetuse saamiseks. Programmi kaudu rahastatud toetuse abil on võimalik välja ehitada veevärk ja kanalisatsioon, teha korda koduõuest suurele teele viiv juurdepääsutee või paigaldada autonoomseid elektrisüsteeme. Programmist on võimalik toetust saada kuni 6500 eurot majapidamise kohta ning taotleja omafinantseering peab moodustama vähemalt 33% projekti maksumusest. Toetatavate tegevuste ja abikõlblike kulude loetelu ning taotlemise tingimused on leitavad Riigi Tugiteenuste Keskuse lehel https://www.rtk.ee/toetused/toetuste-rakendamine/elukeskkond/hajaasustuse-programm ja Tartu linna kodulehel https://www.tartu.ee/et/hajaasustuse-programm-2019.

Maarja Aedviir
Keskkonnaspetsialist
Tartu LV linnamajanduse osakonna keskkonnateenistus
tel 736 1052
maarja.aedviir@raad.tartu.ee

Tartu linna parimad kultuurikandjad on selgunud

23-ndal veebruaril toimunud tänuüritusel kuulutati välja Tartu Kultuurikandja 2018 laureaadid.

Tartu aasta kultuurisündmuse tiitli sai rahvusvaheline üliõpilasfestival Gaudeamus 2018 kui suurejooneline ning palju positiivset tähelepanu pälvinud festival.

Aasta kultuuriorganisatsiooni laureaadiks kuulutati ettevõtliku, eduka ning loominguliselt silmapaistva aasta eest Tartu Uus Teater.

Aasta teose looja tunnustuse pälvis Edward von Lõngus erakordsete kunstielamuste pakkumise eest nii Tartu tänavatel ja Tartu uue kunsti oksjonil kui ka projekti (R)estart Reality vahendusel 13 Euroopa riigi pealinnas.

Aasta rahvakultuurikandja tiitliga pärjati kauaaegse südamega tehtud töö eest Tartu ja eesti koorimuusika arendamisel ning Tartu Noortekoori juhtimisel dirigent Riho Leppoja.

Noore kultuurikandja tunnustuse pälvis julgete ideede ja tähelepanu äratanud projektide elluviimise eest Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumi arendusjuht Toomas Koitmäe.

Aasta kultuurikorraldajaks kuulutati südamega tehtud töö ning väljapaistvalt professionaalse tegevuse eest Tartu kultuurielu edendamisel endine Vanemuise teatri produtsent Marika Goldman.

Tartu Uus Teater auhinda vastu võtmas. Foto: Lilian Lukka

Aasta uustulnukaks nimetati Kogo galerii uue, kaasaegset kunsti eksponeeriva galerii avamise ja selle aktiivse tegevuse ning ambitsioonika näituste programmi eest.

Aasta kultuurikajastaja laureaadiks nimetati Nostalgilise Tartu Facebooki kogukonna loojad Tartu linna kultuuri- ja ajaloo kajastamise eest.

Aasta kultuurisõbraliku ettevõtte tiitli pälvis Hotell London olulise ja järjepideva toetuse eest Vanemuise draamanäitlejate enesetäiendamisel.

Kultuurikandja on Tartu linna tänu- ja tunnustuspreemia möödunud kalendriaastal oma tegevusega silma paistnud ja Tartu kultuurielu edendanud isikutele ja kollektiividele. Kultuurikandja tiitli pälvinutele andis linnapea Urmas Klaas üle tänukirja koos Markus Kasemaa loodud kunstiteosega. Aunimetusega kaasneb rahaline preemia.

Tänuürituse stsenarist ja lavastaja oli Kaija M Kalvet, videote autor Henry Griin, helikujunduse lõi Martin Rästa. Külalistele esines Mick Pedaja bänd.

Lisainfo: kultuuriosakonna juhataja Marleen Viidul, tel 736 1351, 5271723.

Linn aitab kohandada erivajadustega inimeste eluruume

Tartu linn osaleb projektis "Puuetega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine Tartus II voor", mille raames kohandatakse erivajadustega inimeste eluruume nende vajadustele vastavaks. Taotlused tuleb esitada hiljemalt 1. maiks.

Abilinnapea Mihkel Leesi sõnul annab projektis osalemine puuetega inimestele hea võimaluse oma elukvaliteeti parandada. "Esimeses taotlusvoorus on kohandamisel 42 kodu ning kokku toetatakse projekti esimeses voorus laekunud taotlusi ligi 250 000 euroga," ütles Lees „Nüüd on lisandumas teine voor, millega saame toetada veel 60 kodu kohandamist hinnanguliselt summas 380 000 eurot," lisas abilinnapea.

Projekti raames on võimalik kohandada koduseid liikumisteid (nt eluruumi sissepääs, hoone välisukse ja eluruumi vaheline käigutee, hoonesse ja selle territooriumile sissepääs), hügieeniruume ja kööke. Kohandada saab Tartu linnas asuvat aastaringseks elamiseks sobivat eluruumi, mis on toetuse taotleja rahvastikujärgne ja tegelik elukoht ning on tema enda või tema pereliikme omandis, kaasomandis või kasutuses üürilepingu alusel.

Taotlus eluruumide kohandamiseks tuleb esitada hiljemalt 1. maiks 2019 Tartu Linnavalitsuse sotsiaal- ja tervishoiuosakonnale. Need tuleb saata meiliaadressil sto@raad.tartu.ee või postiaadressil Raekoja plats 3, Tartu, märgusõnaga "Puudega inimeste elusaseme kohandamise toetus". Samuti võtavad taotlusi vastu elukohajärgsed Tartu Linnavalitsuse sotsiaal- ja tervishoiuosakonna piirkonnakeskused.

Taotluse blankett on kättesaadav Tartu linna kodulehel: https://www.tartu.ee/sites/default/files/uploads/Sotsiaalabi-ja-tervishoid/Kohandamine/Eluruumi%20kohandamise%20avaldus_t%C3%A4idetav.pdf

Enne taotluse esitamist palutakse lugeda läbi infokiri: https://www.tartu.ee/sites/default/files/uploads/Sotsiaalabi-ja-tervishoid/Kohandamine/Eluruumide%20kohandamine%202019.pdf

Taotluse esitamisele järgnev menetluse käik:- sotsiaal- ja tervishoiuosakond kontrollib, kas taotlus vastab projekti tingimustele- sotsiaal- ja tervishoiuosakond esitab Tartu linna koondtaotluse rakendusüksusele hiljemalt 26.08.2019.- taotluse rahastamise otsuse alusel tehakse kohandustööd vastavalt ERFi meetmes kehtestatud projekti tingimustele.

Projekti rahastab Euroopa Regionaalarengu Fond meetmest "Puuetega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine".

Lisainfo sotsiaal- ja tervishoiuosakonna hoolekandeteenistusest: Maarika Kurrikoff, tel 736 1305 ja Raili Metsalu, tel 736 1305.

Lastele ja eakatele muutus puude taotlemine mugavamaks

Sotsiaalkindlustusamet muutis puude taotlemise eakatele ja lastele mugavamaks, võttes kasutusele uue taotlusvormi, mis võrreldes eelmisega on oluliselt lühem ning taotlejale lihtsam ja mugavam täita.

Sotsiaalkindlustusameti ekspertiisi ja sotsiaaltoetuste talituse juht Ülle Leesmaa ütles, et need, kes kunagi on puuet taotlenud, teavad, kui pika ja põhjaliku taotlusvormi pidid lapsed ja eakad täitma. „Taotlusvorm oli 16 lehekülge ja seal oli selliseid küsimusi, mis ei ole täna enam olulised," lisas ta.

Uuest taotlusvormist on välja jäetud kõik sellised küsimused, millele leiab vastused erinevatest andmebaasidest. „Korraldasime töö nii, et inimene ei pea korduvalt esitama kord juba riigile või kohalikule omavalitsusele esitatud andmeid," rääkis Leesmaa ning lisas, et amet viis enne uue vormi kasutuselevõttu läbi ka testimised, kus osales üle 250 inimese. 85 protsenti neist pooldas uut taotlusvormi.

Puude määramisel hinnatakse inimese toimetulekut sotsiaalses keskkonnas. Uuenenud taotlusvormis peab taotleja põhjendama vaid oma puude taotlemise soovi ja kirjeldama peamisi piiranguid erinevates tegevustes ning piirangute esinemise sagedust. Info koos taotleja isikuandmetega mahub nüüd kahele lehele. Uue taotlusvormi leiab ameti kodulehelt<http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/organisatsioon-kontaktid/blanketid#Ekspertiisi%20blanketid>.

Lastel ja eakatel tuvastatakse puude raskusastet selle järgi, kui paju on tal vaja kõrvalabi, juhendamist ja järelevalvet. Mida suurem see on võrreldes eakaaslastega, seda raskem on puue. Tööealiste puude taotlemine käib teistel alustel. Neil hindab töövõimet töötukassa, kui inimene soovib samal ajal taotleda ka puude raskusastet, saab sedagi teha koos töövõime hindamisega töötukassas.

2018. aastal sai sotsiaalkindlustusamet ühes kuus keskmiselt 533 laste puude taotlust ja 2268 vanaduspensioniealiste puude taotlust. Tööealiste inimeste puude taotlusi oli kuus keskmiselt 2268.

Lisainfo:

Ülle Leesmaa, sotsiaalkindlustusameti ekspertiisi ja sotsiaaltoetuste juht, 5185110

Kaili Uusmaa, sotsiaalkindlustusameti kommunikatsioonijuht, 5087370

Alustas ohvriabi kriisitelefon 116 006: abi saab tasuta ja kolmes keeles

Aasta alguses käivitunud sotsiaalkindlustusameti ohvriabi kriisitelefon 116 006 annab kiiret abi inimestele, kes on langenud süüteo, hooletuse või halva kohtlemise ohvriks või on kogenud füüsilist, vaimset, majanduslikku või seksuaalset vägivalda. Teenus on helistajale tasuta ning abi on tagatud ööpäevaringselt.

„Tihti ei pöördu inimesed pärast vägivalda või muud halba kohtlemist abi saamiseks politsei poole või ei mõista, et see, kuidas nendega käitutakse, on tegelikkuses vale või keelatud. Sellistel juhtudel aitabki ohvriabi kriisitelefon, kust ohver saab ära kuulamist, nõustamist, informatsiooni enda õigustest ja abisaamise võimalustest," ütles sotsiaalkindlustusameti ohvriabi- ja ennetusteenuste osakonna kriisiabi teenuse juht Mari Tikerpuu.

Ohvriabi kriisitelefonile helistaja võib soovi korral jääda anonüümseks. Abi osutatakse eesti, vene ja inglise keeles.

„Kui helistada ei ole võimalik või kui ei soovi telefoni teel enda murest rääkida, saab pöörduda abi saamiseks ka palunabi.ee lehele, kus ohver saab nõu ja abi küsida veebivestluse kaudu. Ka ohvrite veebinõustamine töötab ööpäevaringselt ja kolmes keeles," lisas Tikerpuu.

Ehkki iga aastaga suureneb riikliku ohvriabi poolt abi saanute hulk, näitavad uuringud ja statistika, et valdav enamik ohvritest siiski ohvriabini ei jõua. 2017. aastal abistas riiklik ohvriabi enam kui 8 000 inimest, lisaks kasutasid sajad abivajajad teenuseid seksuaalvägivalla kriisiabikeskustes, naiste tugikeskustes.

„Ööpäevaringne kriisinõustamine telefoni ja veebi teel aitab kindlasti enamatel ohvritel jõuda neile vajaliku abini. Eelkõige prognoosime, et ohvriabi kriisitelefonist võib rohkem abi olla perevägivalla ohvritele. Näiteks saavad kannatanud politseipatrulli juuresolekul või pärast nende lahkumist võtta ühendust kriisitelefoniga, et saada esmast nõustamist ja leppida kokku kohtumine ohvriabitöötaja juures," ütles Tikerpuu.

Lisainfo:
Mari Tikerpuu, sotsiaalkindlustusameti kriisiabi teenuse juht, 5308 9454
Kaili Uusmaa, sotsiaalkindlustusameti kommunikatsioonijuht, 5087 370

Hea noor tööotsija vanuses 16-26! *

Johannes Mihkelsoni Keskus pakub **TASUTA** praktilist **KOOLITUST**

„Kuidas jõuda oma unistuste töökohani",

kus saad teada rohkem enda **võimaluste** ja **tööturu** kohta ning **julgust** teha häid valikuid.
Koolituse (kokku 123 tundi) osad on:

1. **Ettevalmistus tööotsinguks** (34 tundi)
2. **Tööintervjuu** (videotreeningu meetodil, 19 tundi)
3. **Tööõigus** (16 tundi)
4. **Tööelu planeerimine ja suhted töökohal**(16 tundi)
5. **Arvuti tööotsingul** (8 tundi)
6. **Tööklubi** (30 tundi)

Koolitusele järgneb **tööpraktika** sobivas ettevõttes, samuti võimalus minna erialasele kursusele ja saada tasuta **nõustamist** (psühholoogiline, karjääri-, sõltuvus- ja võlanõustamine).

Kogu koolitus on **TASUTA**. ***Transpordikulud* kompenseeritakse**, koolitusel on tasuta ***toitlustamine***.

Infotund toimub 26.03.2019 kell 13:00. Vajalik etteregistreerimine.
Kontakt 51 187 93 või margit.tago@jmk.ee .
Asukoht: Tartus Lutsu 14a, II korrusel, Avatud Hariduse Liidu ruumides.
Vaata ka www.jmk.ee

Tegevusi toetab Euroopa Sotsiaalfond ja Tartu linn/ Tartu vald.
*oodatud on noored, kes hetkel ei õpi ega ei tööta

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Linnavalitsuse sotsiaaltöötajate hulka on lisandunud uus **lastekaitse spetsialist**. Lisaks Liina Toomele abistab lastega peresid Kädi Aldošin (Kadi.Aldosin@raad.tartu.ee; 736 1054, 5326 9542). Uue töötaja teenindatavate perede tähestiku vahemik on M-Y, asukoht Vaksali 14 asuv piirkonnakeskus.

Mida põnevat pakub Ilmatsalu Noortekeskus

ILMATSALU
HUVI- JA NOORTEKESKUS

Ilmatsalu Noortekeskus taasavati 18. jaanuaril 2019 a ning sellest ajast on tublilt kasvanud ka noorte külastajate arv.

Noortekeskuse asukoht juba ise määrab noortekeskuse tegevuse fookussuuna, milleks on loodushariduse pakkumine selle kõige laiemas tähenduses, sekka seiklusmänge ning aktiivset liikumist pakkuvaid tegevusi. Kuna asukoha üheks miinuseks on see, et läheduses ei ole poodi, kust lapsed endale peale kooli süüa saaksid osta, siis proovime vähemalt korra nädalas noortega koos midagi huvitavat kokata. Maja ümber asub *disc-golfi* rada ning nädalas korra, ja huvi korral tihedamalt, jagab noorsootöötaja Rando nippe tehnika lihvimiseks. Avatud noortetoas on noortel võimalus mängida ping-pongi, lauajalgpalli, lauahokit, olemas on xbox.

Veebruari koolivaheaja programmis keskendusime ühel päeval aktiivsele liikumisele ning kavas oli spordi-etapp e mini-mitmevõistlus. Noored läbisid erineva vimkadega radu, käisid orienteerumisrajal, said harjutada tasakaalu hoidmist *slackline´i* peal ning parandada oma *disc-golfi* tehnikat. Kõik tegevuste läbijad said tunnustatud ning parimatele jagus ka auhindu. Koolivaheaja kolmapäev oli pühendatud Eestile ning toimus eesti-teemaline põnev viktoriin. Järgmisel päeval külastasime ühiselt Tartu Laste Turvakodu, osalesime seal töötubades ning kuulasime Daniel Levi esinemist.

Järgmine, kevadine koolivaheaja programm on juba paigas ning üheks tegevuseks on looduse tundmine, looduses liikumine, sportlikud tegevused ning tegevused, mida noored ise on mõelnud ja pakkunud.

Ilmatsalu Noortekeskus (Järve tee 8, Ilmatsalu) kuulub Tartu Noorsootöö Keskuse alla. Keskuse ülesanne on innustava ja uuendusliku noorsootöö keskkonna loomine Tartu linna noortele, et neist kujuneksid tegusad, loovad ja õnnelikud inimesed.

Ilmatsalu Noortekeskus (Järve tee 8, Ilmatsalu) on noortele avatud teisipäevast neljapäevani kl 13:00-19:00, reedel kl 13:00-20:00 ning laupäeval 11:00-17:00.

Koolivaheaja programmi tegevus: mini- mitmevõistluse üks aladest. Foto Jaanika Palm

Kontaktid:
Juhataja: Jaanika Palm
jaanika.palm@raad.tartu.ee
tel 5880 3271
Noorsootöötaja:
Rando-Kristen Kangro
rando-kristen.kangro@raad.tartu.ee tel 5309 7118

II OSA

Siidimaali töötuba

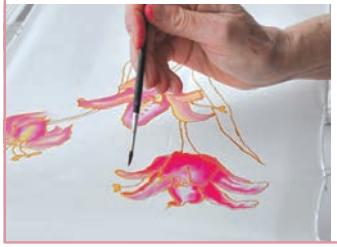
19. märtsil 2019 kell 18.00-21.00
Ilmatsalu huvikeskuses, Järve tee 8

Valmistame oma kavandi järgi
siidile maalitud rätiku, kasutades auruga
kinnituvaid värve.

Juhendab tekstiilikunstnik
Keret Altpere

Osalustasu 8 eurot
(sisaldab materjale ning töövahendeid kohapeal)

Osaleda saavad kõik, kes läbisid 5.märtsil ka
esimese osa töötoast! Info 53300049

Tartu jalgrattakool kutsub uusi õpilasi kevadkursustele

Sel kevadel korraldab Tartu jalgrattakool neli kursust 10-15-aastastele õpilastele, kes soovivad taotleda jalgratta juhtimisõigust.

Kevadkursuste ajad:

25.03 - 10.04, tunnid E ja K kl 15.30-17.00

16.04 - 19.05, tunnid T ja N kl 15.30-17.00

29.04. - 20.05. tunnid E ja K kl 15.30-17.0

14.05 - 30.05, tunnid T ja N kl 15.30-17.00

Teooriatunnid toimuvad Tartu loodusmajas aadressil Lille 10, sõidutunnid Tähtvere mänguväljaku juures õppeplatsil.

NB! Tulenevalt jalgratturite koolitamise nõuetest on esimesel korral ka lapsevanema osalemine tunnis kohustuslik!

Õppesõit ja sõidueksam toimuvad kursuste lõpus. Sõidupäev toimub Tähtveres Tartu laululava juures asuval jalgratta õpperajal. Lapsel peab olema sõidukorras jalgratas ja kiiver!

Kõik Jalgrattakooli edukad läbijad saavad endale jalgratta juhtimisõiguse.

Jalgrattakooli laste kursusi viib läbi Õnneleid Liikluskool.

Lisainfo ja registreerimine:

https://www.tartuloodusmaja.ee/koolitus/jalgrattakool-lastele/

Kogu kursuse hind lapse kohta on 20 eurot, mis sisaldab sõiduõppepäeval rattakoolitust ka lapsevanemale.

Kursuse eest tasumine:

Makse saaja: Tartu Keskkonnahariduse Keskus

Konto: SwedBank EE502200221019407978

Makse selgitus: jalgrattakool + lapse nimi

Lisainfo:
Katrin Juhanson
infopunkti juht, projekti koordinaator
+372 50 555 27
E-post: katrin.juhanson@tartuloodusmaja.ee
Tartu loodusmaja, Lille 10, Tartu 51010
www.facebook.com/tartuloodusmaja
www.tartuloodusmaja.ee

Tartu valis linnakirjanikuks Vahur Afanasjevi

Tartu valis 2019. aasta linnakirjanikuks Vahur Afanasjevi, kellele 10-ndal jaanuaril kell 12 anti reakoja saalis pidulikult üle linnakirjaniku stipendium.

Tartu linnapea Urmas Klaasi sõnul on Tartul oma seniste linnakirjanike Kristiina Ehini ja Mikä Keräneniga olnud väga hea koostöö. "Mul on hea meel, et Tartus jagub häid kirjanikke ja huvitavaid loomeinimesi, kelle tegevus lisab värvi Tartu kirjanduslinna tegevustesse. Linnakirjaniku stipendium annab neile võimaluse veelgi enam loomingule pühenduda," ütles linnapea.

Vahur Afanasjev rääkis, et kavatseb ärgitada tartlasi mõtlema, mitte rahulduma kusagilt kuuldud postulaatidega. "Kui hästi läheb, käivitan ürituse, mis viib kokku kultuuri ja tehnoloogia. Kui veel paremini läheb, jaksan ka raamatu või paar valmis kirjutada. Olen ennegi Tartust kirjutanud, nüüd võiks kirjutada salapärasest Voikla jõest, mis kulgeb keset Emajõge," rääkis vastne linnakirjanik Afanasjev.

Vahur Afanasjev foto-Karl-Erik-Piirimees

Tartu linna ja Tartu Kultuurkapitali koostöös välja antava stipendiumi saamiseks esitati seitse avaldust. Linnakirjaniku valis nende seast välja ekspertkomisjon, kuhu kuulusid Kirjanike Liidu Tartu osakonna, Eesti Kirjandusmuuseumi, Tartu ülikooli kirjanduse ja teatriteaduste osakonna, O. Lutsu nimelise Tartu linnaraamatukogu, Tartu Kultuurkapitali ja linnavalitsuse esindajad.

Aastane Tartu linnakirjaniku stipendium antakse välja ilukirjanduse või publitsistikaga tegelevale kirjanikule, kes elavdab Tartu kirjanduselu ja aitab kujundada linna mainet rahvusvaheliselt tuntud kirjandussõbraliku linnana. Stipendiumile kandideerimiseks tuli Tartu Kultuurkapitalile esitada nägemus Tartu linnakirjaniku rollist, mida taotleja peab olema stipendiumi saamisel valmis täitma, ning anda ülevaade senisest loomingulisest tegevusest ja tegevusest, mida taotleja kavatseb ellu viia 2019. aastal.

2019. aastal on stipendiumi suurus 12 000 eurot, mis makstakse välja igakuiste osamaksetena 10000 eurot kuus.

Linnakirjaniku stipendiumi antakse välja kolmandat aastat ja see on üks Tartu tegevustest UNESCO rahvusvahelise kirjanduslinnana. Tartu linnakirjaniku tiitlit on kandnud 2017. aastal Kristiina Ehin ja eelmisel aastal Mikä Keränen.

Stipendiumi statuudiga saab tutvuda siin: http://www.kultuurkapital.ee/images/stories/download/linnakirjanik.pdf

Lisainfo: linnapea Urmas Klaas, tel 7361 221, 513 5145.

Algab Rahinge-suunalise kergliiklustee projekteerimine

Tartu-Rahinge jalg- ja jalgrattatee rajamise projekteerimise hanke võitis Novarc Group AS.

Projekteerimise mahtu kuulub keskkonnamõjude eelhinnangu koostamine, geodeetilise alusplaani koostamine, geoloogiliste uuringute tegemine, teeprojekti, tänavavalgustuse ja võrkude projektide koostamine.

Uue tee rajamisega soovib linn kergliiklusteede võrgustikku laiendada ja olemasolevaid teid ühendada ning parandada liiklusohutust.

Projekteerimisaeg on 4 kuud ja maksumus 46 368 eurot.

Projekteerimisele järgnevat tee ehitust finantseeritakse osaliselt Regionaalarengu fondi vahenditest meetmest "Linnapiirkondade jätkusuutlik areng".

60+ KLUBI

25. märts 2019

kell 15.00-16.30

Püramidoloogiast ja oma viimasest reisist räägib

Dr. Viljo Viljasoo

Ilmatsalu huvikeskuse kaminasaalis, Järve tee 8

Kohale bussiga! Bussisoovist teatada hiljemalt 22.03

53300049 Mai

Ka mina ei teadnud tollal kedagi, kes teadnuks kedagi, kellel oleks mõni allergia.

Head Tähtvere Elu lugejad, hiljuti sattus teatud põhjusel minu postkasti üks pikem kirjutis, mis pole otseselt saadetud kuukirja toimetusele. Samas see lugu kõnetas mind ja otsustasin ühte osa sellest teiega jagada. Loos on mitmeid hetkel aktuaalseid ja mõtlemapanevaid väljaütlemisi. Tegemist on alguse ja lõputa looga, kuid sel pole siin avaldatu seisukohast olulist tähtsust. Kirjutise täispikk tekst ja selle autor on toimetusele teada. Kuid eks otsustage alljärgneva üle ise. Tähtvere Elu toimetaja

Lembit Kaarna.

Mu juured ja sugulased on maal ja seetõttu olen oma õnneliku lapsepõlve just maal veetnud. Just nimelt õnneliku NSVL ajal, oluliselt õnnelikuma kui see minu lastele on osaks saanud. Aga seetõttu, et NSVL ajal oli reostus avalik ja lokaalne, st mõni koht oli jah reostatud aga suur osa Eestist oli looduslik. Polnud salakavalaid mürke. Ma olin erakordselt terve laps ja terved olid ka minu tuttavad. Võisin Taanis õppides julgelt öelda, et "ma ei tea kedagi, kes teaks kedagi, kellel oleks allergia" kui minu juhendaja kellel oli kaks väga allergiatega hädas last, seda minu käest küsis. Depressiooni sõna oli tundmatu. Iseseisvusime, piirid läksid lahti, vaba turumajandus tungis sisse ja koos sellega keemiat täis toit, olme, üksnes suurkorporatiivsel keemial põhinev farmakoloogia, plastik kõigis võimalikes vormides (NSVL ajal oli piim klaaspudelis ja vorst keerati jõupaberisse) - varjatult kemiseeritud elu igal tasandil. Isegi külmutatud herned on rohelisemaks värvitud. Tarbimisühiskond: ikka kiiremini ja rohkem tõi kaasa kõik need hädad, mida me varem ei tundnud. Minu üliõpilaste lastel oli juba rohkem kui üks toidutalumatus, noored emad olid haigete lastega pidevas hädas. Eestis kasvab viljatus (lugege androloog Punabi artikleid). Käisin 7 aastat tagasi Soomes teaduskonverentsil, kus esitati meeste sperma elujõulisuse uuringutulemused. Kõige väheviljakamad olid Taani mehed, siis Rootsi, Soome oli enamvähem normis ja eesti päris korras. Nüüd teatab dr. Punab, et 15aastaste Eesti poiste sperma elujõulisus on oluliselt langenud.... Aga meie tahame "muretult" ja "hästi" elada, tarbida kõike seda mida kasumiahned korporatsioonid meile pähe määrivad: sünteetilisi hormoone rasestumise vältimiseks ja imestame, miks suhted ei püsi, perevägivald kasvab, viljatus suureneb; mürgitame glüfosaadiga oma põlde ja ka koduaeda, et looduslikud rohulibled kõnniteekivide vahele ei kasvaks, ostame igaüks auto, istume ummikutes, näpime nutitelefone, tuleme koju ja sööme antidepressante, jne. Miks on nii palju puudega lapsi. Aga sellepärast, et me ei austa loodusseadusi, ega evolutsiooni jooksul väljakujunenut. Vigased looted viskab naisorganism iseenesliku abordiga välja, kui me seda toimuda ei lase ja iga hinna eest rasedust säilitame, siis nii lähebki (see on üks põhjus),lisaks kõik need muud tegurid, mis meid mõjutavad. Mina olen oma nooruse veetnud lihtsakoelises NSVl-s ja mu lastel pole ühtegi allergiat, ma pole kunagi võtnud laste haiguse pärast haiguslehte ja see on tõsi. Ma ei kiida NSVL aega, aga ma olen sellele palju mõelnud ja olukorda analüüsinud, ma olen ju siiski teadlane. Et õpitut ja huvist teadusartikleid lugedes saadud teadmisi edasi anda koostasin ma loenguprogrammi "ökotoksikoloogia ja tervisekaitse" ja lugesin seda aastaid Tallinna Ülikoolis Keskkonnakorralduse õppesuuna raames ja Tehnika Ülikoolis. Kahjuks ei ole ülikoolid sellest loengust enam huvitatud, sest meil on digiajastu ja vaja on õppida majandust ja IT-d. Lühinägelik ja piiratud poliitika on Eestile palju kahju toonud, meil oli võimalus teiste vigadest õppida ja olla targemad, teha paremini. Paraku käime me kõik need "ämbrid" läbi, mis teistest on juba maha jäänud ja oleme nii keskkonnaotsuste kui ka inimese tervist puudutavate otsuste puhul nii rumalad kui ka lühinägelikud, Aga miks? Ka seetõttu, et Eesti riik ei kuula ega rahasta teadlasi, suhtub loodusteadustesse, mis tegelikult panid aluse ka meie iseseisvumisele (fosforiidisõda, Endel Lippmaa oskuslik tegevus Moskvas) üleolevalt, päris mõnitavalt kohe kui 0.52% (koos eurorahadega) rahastust SKP-st vaadata. Ka seepärast, et Valitsuses ja Riigikogus pole teadlasi.

Väljaandja: Tartu linnavalitsus
Toimetaja: Lembit Kaarna Tel 551 0131
e-post aiasober@aiasober.ee
Levi OÜ Aiasõber
Küljendus ja trükk: OÜ Tarmest